

KEPERLUAN KESELAMATAN LORONG BELAKANG RUMAH KEDAI TERHADAP KONSEP BANDAR SELAMAT

Ismar M. S. Usman, M. F. Mohamad Zain, M.M.Thahir, Adi Irfan Che Ani

Jabatan Seni Bina,
Fakulti Kejuruteraan dan Alam Bina,
Universiti Kebangsaan Malaysia
ms.ismar@yahoo.com

ABSTRAK

Lorong belakang adalah keperluan terhadap perbandaran terutamanya dalam pembangunan rumah kedai. Namun begitu, tahap keselamatan lorong belakang masih berada pada tahap yang membimbangkan. Hal ini adalah tidak selari dengan Konsep Bandar Selamat yang ditekankan oleh Jabatan Perancang Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia. Oleh itu penulisan ini bertujuan untuk menilai tahap keselamatan lorong belakang rumah kedai dan kesannya terhadap konsep bandar selamat sekiranya tidak di ambil serius permasalahannya.

Kata kunci: *Lorong Belakang, Bandar Selamat, Keselamatan.*

PENDAHULUAN

Jabatan Kerja Raya (JKR) mendefinisikan lorong belakang sebagai lorong yang dapat dilalui oleh semua jenis kenderaan awam dengan permukaannya (pavement) mengikut mutu yang ditentukan dan terletak di belakang atau tepi bangunan dengan lebar permukaannya adalah lebih dan sama dengan 4.27 meter (14 kaki). Manakala Subseksyen 69 (1) Akta Jalan, Parit dan Bangunan (Akta 133), mentakrifkan lorong belakang adalah 'termasuklah tiap-tiap lorong belakang sama ada yang sedia ada atau yang akan ada kemudian daripada itu dan mana-mana bahagiannya dan apa-apa jalan masuk kepadanya dan semua tanah yang telahpun atau yang kemudian daripada itu diambil atau diasingkan untuk atau disusunatur sebagai lorong belakang dan semua alur, parit dan apa-apa yang berkaitan dengan suatu lorong belakang'.

Lorong belakang rumah kedai berfungsi sebagai ruang mencegah kebakaran, untuk laluan infra dan utiliti, untuk tujuan perkhidmatan dan penyelenggaraan serta untuk tujuan keselesaan dan kesihatan (JPBD, 2012). Manakala fungsi-fungsi lain yang sering terdapat pada lorong belakang seperti stor dan dapur, laluan alternatif serta laluan ke bawah.

KONSEP REKABENTUK BANDAR SELAMAT

Rekabentuk bandar selamat atau Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED) Implementation Guide merupakan antara garis panduan yang dikeluarkan oleh JPBD (2010) berdasarkan kepada idea bahawa "reka bentuk persekitaran fizikal terperinci secara efektif boleh mempengaruhi perlakuan manusia dari melakukan kesalahan serta mengurangkan perasaan takut berlakunya jenayah dan insiden jenayah di samping meningkatkan kualiti persekitaran dan kehidupan".

Konsep CPTED telah diguna pakai dalam perancangan bandar-bandar di luar negara seperti New York, Glasgow, Adelaide, Melbourne, Seoul, Singapura dan lain-lain. Kajian membuktikan CPTED berkesan dalam mengurangkan kadar jenayah seperti:

- i. Pengurangan kerugian ke atas peniaga runcit sebanyak 50% bagi jenayah kecurian dan 65% bagi jenayah samun;
- ii. Pengurangan yang mendadak ke atas penjualan dadah, jenayah pecah rumah dan lain-lain jenayah di antara 15 -100% di dalam komuniti tertentu di Amerika Syarikat dan Kanada;
- iii. Mengurangkan jenayah pencabulan di kalangan pelajar sekolah;
- iv. Meningkatkan faedah, produktiviti dan kualiti hidup komuniti; dan Menjimatkan kos dan sumber melalui reka bentuk secara efisien dengan melaksanakan strategi semulajadi berbanding dengan strategi pengurusan dan mekanikal (Sinclair Knight Merz, Nusajaya Security Training 2008).

Terdapat empat prinsip yang ditekankan oleh Jabatan Perancang Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia (JPBD) dalam garis panduan bandar selamat yang mengkhususkan kepada pengawasan semulajadi, pengawalan akses semulajadi, kejelasan sempadan serta penyelenggaraan dan pengurusan.

Tujuan utama prinsip pengawasan semulajadi adalah untuk meningkatkan tahap pengawasan orang awam melalui pendekatan 'eyes on the street' terhadap penjenayah dan seterusnya dapat menimbulkan rasa tidak yakin penceroboh untuk melakukan jenayah. Pengawasan semulajadi bermaksud keupayaan persekitaran mewujudkan peluang pengawasan jelas dan luas dari pelbagai sudut sama ada dari luar atau dalam bangunan oleh residen atau pengawal keselamatan melalui reka bentuk dan lokasi tingkap, lobi atau pintu bangunan. Pengawalan akses semulajadi pula bertujuan untuk menghalang seseorang dari memasuki kawasan atau premis yang tidak sepatutnya ianya berada. Kawalan akses boleh dilaksanakan melalui penggunaan pintu dengan kad keselamatan, pagar, landskap dan elemen fizikal lain.

Kejelasan sempadan adalah bertujuan untuk menunjukkan pemilikan sesuatu kawasan. Penandaan sempadan kawasan awam dan persendirian yang jelas boleh dilaksanakan dengan menggunakan elemen fizikal seperti pagar, pintu gerbang, landskap dan lain-lain. Prinsip penyelenggaraan dan pengurusan menekankan kepada keperluan untuk menyelenggara dan menguruskan kawasan dan bangunan secara berkala dan berterusan oleh pihak pengurusan, penghuni, pemilik dan komuniti. Kewujudan kawasan dan bangunan usang serta terbiar boleh menggalakkan aktiviti jenayah seperti penagihan dadah dan aktiviti jenayah serta sosial yang negatif.

Berdasarkan kepada penerangan terhadap prinsip-prinsip tersebut iaitu pengawasan semulajadi, pengawal akses semulajadi, kejelasan sempadan serta penyelenggaraan dan pengurusan, bandar selamat sebenarnya turut memerlukan penglibatan orang awam dan masyarakat terutamanya agar perlaksanaannya mencapai objektif yang dikehendaki.

Oleh itu, garis panduan ini juga turut mengenalpasti tujuh komponen yang perlu diambil kira dalam melaksanakan konsep bandar selamat (JPBD, 2010). Ianya melibatkan kepada rekabentuk susun atur, akses dan laluan pejalan kaki, landskap lembut dan elemen rekabentuk bandar, tempat letak kenderaan, pencahayaan, peralatan keselamatan, serta pengurusan dan penyelenggaraan.

Kebaikan Lorong Belakang Dalam Aspek Perbandaran

Lorong belakang telah menjadi satu kelaziman dalam pelaksanaan perbandaran di Malaysia. Berdasarkan fungsi-fungsi lorong belakang yang telah dinyatakan sebelum ini, ianya dapat dilihat bahawa fungsi-fungsi lorong belakang tersebut secara tidak langsung turut memberikan kebaikan kepada aspek perbandaran di Malaysia. Sebagaimana fungsinya iaitu sebagai tempat memunggah barang, ruangan penyelenggaraan, laluan alternatif, laluan

keluar kebakaran serta untuk pencahayaan dan pengudaraan, ianya turut menjadi elemen positif kepada aspek perbandaran di dalam negara. Hal ini demikian kerana fungsi-fungsi tersebut dapat dilihat mempunyai hubungan yang kuat dengan lorong belakang.

Selain itu lorong belakang turut menjadi identiti dalam perancangan perbandaran di Malaysia. 40 peratus daripada bandar adalah harta benda awam iaitu jalan, taman, sekolah dan segala kemudahan awam yang lain. Setiap kawasan ini kerajaan tempatan dibenarkan untuk membina jalan-jalan raya, lampu-lampu isyarat dan kawasan lapang mengikut semua perancangan rasmi rekaan. Tetapi sebahagian besar bangunan di bandar, 60 peratus daripada keseluruhan kawasan bandar, dibangunkan sebagai kawasan industri, perniagaan, dan peluang pelaburan kepada pelabur perumahan (Gallion and Eisner, 1980). Lorong belakang dapat dikategorikan sebagai sebahagian daripada ruang awam kerana menyediakan pelbagai fungsi dalam perkhidmatan awam.

KEBURUKAN LORONG BELAKANG DALAM ASPEK PERBANDARAN

Berdasarkan Dasar Perbandaran Negara (JPBD, 2006), antara ciri yang ditekankan adalah persekitaran bandar kondusif dan beridentiti yang sesuai untuk didiami. Namun begitu, lorong belakang terutamanya dalam pelan pembangunan rumah kedai kebanyakan masih tidak menekankan asas yang diperlukan dalam perbandaran.

Vandalisme

Vandalisme merupakan gejala merosakkan harta benda awam. Gejala fizikal dan sosial seperti graffiti, sampah sarap dan kerosakan harta benda awam, ini menunjukkan satu keadaan diluar kawalan dan tidak dapat diramal (Carmona, 2003). Sebagaimana laporan daripada akhbar, gejala vandalisme menjadi masalah yang berat kerana ianya bukan sahaja merugikan negara dari sudut ekonomi, tetapi turut menjadi ancaman kepada nyawa orang awam.

Bangunan premis perniagaan bukan saja menjadi mangsa vandalisme, malah hampir semua penutup besi longkang di lorong belakang bangunan dicuri. Lebih dikesali, selain merugikan pihak berkuasa tempatan (PBT), kehilangan penutup longkang itu turut mengundang risiko kepada sesiapa saja, terutama kanak-kanak yang melalui kawasan berkenaan.

Kawasan Jenayah

Lorong belakang adalah tempat yang digemari oleh para penjenayah kerana pemaju gemar membina lorong-lorong yang panjang dan sunyi. Rumah yang berada di tengah barisan tersebut merupakan kawasan utama jenayah kerana jauh dari kesibukan jalan utama.

Ketakutan dari menjadi mangsa merupakan faktor utama kewujudan persekitaran bandar yang kontemporari (Oc & Tiesdell, 1997). Jika masyarakat tidak menggunakan tempat tersebut kerana mereka takut dan tidak selesa, kawasan tersebut akan kekal tanpa sebarang kemajuan. Keengganan seperti itu seringkali disebabkan ketakutan terhadap persekitaran kawasan tertentu seperti lorong-lorong yang gelap, kawasan-kawasan tinggalkan dan dipenuhi oleh orang yang bermasalah serta keadaan-keadaan yang tertentu (Carmona, 2003).

Pelacuran

Pada sebelah malam, lorong belakang lebih menakutkan di mana ada juga lorong belakang di sekitar bandar besar menjadi medan maksiat, termasuklah pelacuran, GRO dan pondan.

Lorong belakang di sekitar Seremban semakin rancak selepas jam 1 pagi kerana ianya sunyi daripada aktiviti mencuci pinggan mangkuk, tetapi semakin hidup dengan kupu-kupu malam (Utusan Malaysia, 21 April 2010).

Kebanyakan aktiviti pelacuran akan bermula selepas aktiviti-aktiviti komersil di rumah kedai berakhir iaitu sekitar 11 malam. Kebiasaannya pelacur-pelacur yang terdiri daripada perempuan dan juga pondan akan menunggu pelanggan di lorong-lorong belakang yang gelap. Pelanggan yang sudah biasa dengan aktiviti melanggan pelacur akan tahu lokasi pelacur dan tawar-menawar harga akan dilakukan terlebih dahulu sebelum kegiatan tidak bermoral tersebut dijalankan. Lokasi pelacuran terkenal yang melibatkan lorong belakang adalah Lorong Haji Taib yang terletak di Kuala Lumpur.

Kawasan Penagihan Dadah

Antara punca lorong belakang menjadi tumpuan kawasan penagihan dadah adalah kerana keadaan lorong belakang yang tersorok serta rekabentuknya yang mempunyai ruang-ruang yang boleh dijadikan tempat untuk penagihan. Selain itu, keadaan lorong belakang yang memanjang memudahkan penagih dadah untuk melarikan diri sekiranya terdapat operasi penangkapan oleh anggota polis. Selain itu, aktiviti jual beli dadah juga sering berlaku di kawasan lorong belakang kerana ianya tersembunyi daripada pandangan umum (Schwab, 2004).

Tiada Pulangan Pada Hartanah

Penyediaan lorong belakang di kawasan perbandaran terutamanya di bandar-bandar besar juga dilihat seperti pembaziran kerana lorong belakang tidak lagi digunakan sepenuhnya berdasarkan fungsi yang sepatutnya (JPBD, 2012).

Walaupun banyak yang ditulis mengenai nilai ekonomi alam sekitar secara umumnya dan ruang terbuka khususnya, penulisannya diasingkan oleh disiplin atau metodologi. Oleh itu adalah sukar untuk menilai secara menyeluruh nilai ruang terbuka. Ia adalah lebih sukar untuk mengaplikasikan apa yang diketahui dalam konteks polisi awam. Dasar awam ini mewujudkan satu perbincangan dan keputusan mengenai pemuliharaan ruang terbuka dengan menyemak dan mensitensiskan penulisan mengenai pelbagai cara untuk memikirkan dan mengukur nilai ekonomi bagi ruang terbuka. Penilaian ruang terbuka tidak boleh dinilai dari segi kewangan (Fausold & Lilieholm, 1996).

Lorong belakang yang menggunakan ruang tanah dalam sesebuah pelan pembangunan juga tidak dapat memberikan pulangan ekonomi kepada negara. Hal ini demikian kerana nilai tanah yang digunakan tidak keperluan terhadap pembayaran cukai dan kegunaannya turut tidak mendatangkan keupayaan dalam sektor perbandaran.

Menjadi Kawasan Privasi Pemilik Premis

Terdapat sesetengah pemilik yang membuat penyambungan dan pengubahsuaian sehingga menceroboh lorong belakang dan seterusnya mengganggu fungsi sebenar lorong belakang (JPBD, 2012). Berdasarkan laporan-laporan akhbar, lorong belakang yang dijadikan kawasan privasi pemilik rumah kedai. Sebagaimana fungsi lorong belakang yang telah diterangkan iaitu sebagai kawasan dapur dan stor, pemilik akan melakukan penambahan sehingga melebihi had yang sepatutnya. Selain itu, terdapat juga yang menjadikan lorong belakang sebagai kawasan meletak kenderaan persendirian sehingga menyukarkan aktiviti sepatutnya dijalankan.

Antara perkara yang dapat disimpulkan mengenai lorong belakang yang bukan sahaja menjadi sasaran sebahagian pengusaha premis membuang sampah, malah tempat meletak kenderaan sesuka hati mereka. Lebih menjijikkan, ada di kalangan pengusaha yang menjadikan lorong belakang sebagai tempat mencuci pinggan mangkuk. Itulah antara hasil pemerhatian secara rambang Utusan Malaysia di beberapa lokasi di sekitar bandar Seremban (Utusan Malaysia, 21 April 2010).

Kawasan Tersorok

Aspek laluan terutamanya pejalan kaki juga perlu direka bentuk di kawasan terbuka seperti kawasan lapang serta kiri dan kanan jalan raya. Penyediaan di kawasan tersorok dan sukar dilihat daripada pandangan ramai tidak digalakkan bagi mengelak kejadian yang tidak diingini dan menggugat keselamatan (Jamaludin Mustafa, 2007).

Salah satu daripada kehendak aspek konsep Bandar Selamat di negara ini adalah dengan mengelakkan lorong-lorong daripada sunyi, gelap dan lain-lain pembaikan sebagai langkah pencegahan jenayah. Setiap pelan pembangunan pekan dan bandar baru hendaklah mengambil kira aspek-aspek keselamatan (KPKT, 2013).

Keadaan lorong belakang yang tersorok ini menyebabkan berlakunya aktiviti-aktiviti yang tidak bermoral kerana keadaannya yang terlindung daripada pandangan umum. Aktiviti yang tidak bermoral terutamanya pelacuran dan penagihan dadah serta pelbagai jenis jenayah yang berlaku di lorong belakang di dorong oleh keadaannya yang tersorok serta gelap.

Ruang Pembuangan Sampah Yang Tidak Terurus

Berdasarkan fungsi lorong belakang yang diterangkan iaitu sebagai ruang untuk pembuangan sampah, ianya kini menjadi barah dalam aspek perbandaran. Hal ini demikian kerana keadaan tempat pembuangan yang tidak terurus dan diselia dengan baik. Berdasarkan penerangan fungsi tempat pembuangan sampah, penyediaan tempat pembuangan sampah yang khusus masih tidak dapat berfungsi dengan baik kerana sikap segelintir masyarakat yang kurang mengurus selianya dengan baik.

Oleh itu, lorong belakang dikaitkan dengan imejnya yang tidak bersih. Berdasarkan laporan-laporan akhbar, seringkali isu mengenai kebersihan dengan lorong belakang diperbincangkan. Sewaktu meronda di lokasi pertama di Seremban 2, dekat sini, Utusan Malaysia mendapati sebahagian premis menjadikan lorong belakang ini sebagai tempat pembuangan sampah selain lokasi paling strategik untuk meletakkan kenderaan. Malah apa yang lebih mengecewakan ada pemilik premis perniagaan yang sesuka hati mereka meletakkan sisa bahan binaan di lorong belakang dengan mengandaikan tiada siapa yang akan peduli (Utusan Malaysia, 21 April 2010).

Kawasan Gelandangan

Gelandangan adalah orang yang tidak mempunyai tempat tinggal yang tetap (Kamus Dewan Bahasa Dan Pustaka Edisi Keempat). Masalah gelandangan merupakan antara masalah yang lazimnya di alami oleh bandar-bandar besar di dunia. Bermulanya akhir tahun 1970-an, polis, pekerja kebajikan dan rakyat jelata mula menyedari peningkatan jumlah orang yang tidak mempunyai tempat tinggal. Seseengah daripada mereka tidur di tepi-tepi pintu, ada yang merayau di jalanan, masih ada yang melepak dibelakang bangunan-bangunan, di lorong-lorong, taman dan perhentian bas (Schwab, 2004).

Di Malaysia, golongan gelandangan sering menjadikan lorong belakang, kaki lima rumah kedai serta bawah jambatan untuk mereka berteduh. Lorong belakang rumah kedai yang direka mempunyai ruang-ruang memudahkan untuk golongan ini berteduh dan tidur pada malam hari. Mereka sering menjadikan kawasan komersil rumah kedai sebagai tempat tumpuan kerana memudahkan mereka mendapatkan belas ehsan masyarakat untuk mendapatkan makanan dan juga wang ringgit demi sesuap nasi.

Penurunan Kualiti Hidup

Dalam aspek ruang, rekabentuk serta perbandaran, lorong belakang juga dilihat antara punca kepada penurunan kualiti hidup. Sebenarnya dalam kebanyakan pembinaan jalan-jalan untuk memudahkan pembangunan ekonomi telah memusnahkan kualiti hidup masyarakat setempat. Buktinya proses pembinaan bandar yang cepat telah mencapai hasil yang bertentangan dengan apa yang dikehendaki. (Whitelegg, 1997).

Lefebvre (1991) menjelaskan bagaimana ruang bandar dipotong, dipisahkan, dan akhirnya dihancurkan oleh pembangunan jalan berarus laju. Pergerakan di antara serpihan-serpihan menjadi pergerakan yang asli berbanding dengan suasana pergerakan dan sosial. Mengandungi kedua-dua ruang sosial dan ruang pergerakan, jalan yang boleh dilalui menghubungkan bangunan dan aktiviti dalam ruang tersebut.

Reka bentuk susun atur perumahan, reka bentuk dan perletakan kemudahan sosial dan kawasan rekreasi serta reka bentuk jalan raya dan kemudahan infrastruktur merupakan antara faktor penting yang menentukan kualiti persekitaran sesuatu skim perumahan (Halmi Zainol et.al 2006). Oleh itu, seandainya sesebuah rekabentuk perancangan perbandaran itu tidak mencerminkan keperluan setempat masyarakat bahkan memberikan kesusahan, maka ianya sepatutnya diteliti semula keperluannya.

TAHAP KESELAMATAN LORONG BELAKANG RUMAH KEDAI

Peningkatan kes-kes jenayah di negara ini bagaikan satu fenomena. Angka-angka statistik yang dicatatkan semakin bertambah dari semasa ke semasa dan ia seolah-olah semakin sukar dibendung. Menurut laporan statistik Jenayah Indeks Tahun 2006-2008 dari Jabatan Polis Diraja Malaysia, kadar kes jenayah kekerasan dan jenayah harta benda masing-masing menunjukkan peningkatan angka statistik bagi menyokong penyataan berita harian di atas.

Menurut teori perbandaran, semakin besar sesuatu bandar, semakin mudah jenayah berlaku. Jenayah sering berlaku di lorong-lorong sunyi seperti lorong belakang bangunan. Terdapat pelbagai masalah sosial yang sering kita dengar berlaku di lorong belakang antaranya kes ragut, rompakan, vandalisme, penagihan dadah, pelacuran, perjudian dan kes jenayah yang melibatkan jenayah berat seperti pembunuhan dan kes rogol. Laporan-laporan akhbar Utusan Malaysia merupakan antara penunjuk antara kes-kes yang pernah dilaporkan.

Laporan pada 8 November melaporkan seorang pemandu lori ayam dihadapkan ke Mahkamah Seksyen kerana telah menjadi perantara kepada dua wanita rakyat Thailand berusia 25 dan 28 tahun bagi tujuan pelacuran pada kira-kira pukul 11.30 malam, 25 Oktober lalu di **lorong belakang** Hotel Sungei Wang, Jalan Bukit Bintang di sini. Manakala pada 29 November Seorang mekanik dihadapkan ke Mahkamah Majistret di sini hari ini atas tuduhan meragut sebuah telefon bimbit milik seorang pelajar kolej di **lorong belakang** Hospital Sentosa, Jalan Datuk Haji Eusoff di sini.

Pada 14 Mei, akhbar Utusan Malaysia melaporkan seorang peniaga beras ditemui mati selepas ditembak sebanyak enam kali di sebuah **lorong belakang** sebuah bank dekat Jalan Rozan, Pekan Alma, Bukit Mertajam. Manakala laporan khas Utusan Malaysia pada 21 Mac, membawa isu pelacuran dan penyalahgunaan dadah yang berleluasa di lorong belakang Haji Taib.

PERBINCANGAN

Pernyataan mengenai keburukan lorong belakang rumah kedai serta laporan berkenaan tahap keselamatan rumah kedai adalah bercanggah dengan konsep Bandar Selamat yang berdasarkan kepada idea bahawa "reka bentuk persekitaran fizikal terperinci secara efektif boleh mempengaruhi perlakuan manusia dari melakukan kesalahan serta mengurangkan perasaan takut berlakunya jenayah dan insiden jenayah di samping meningkatkan kualiti persekitaran dan kehidupan".

Hal ini kerana keadaan lorong belakang yang sunyi, tersorok, gelap dan tiada kawalan keselamatan dari pihak berkuasa menjadikan jenayah dan masalah sosial berleluasa di kawasan ini. Imej lorong belakang telah mempengaruhi peningkatan masalah sosial di kawasan ini berdasarkan kecuaiannya dalam rancangan rekabentuk, penyalahgunaan ruang pada lorong belakang, pencahayaan yang suram, dan sikap sambil lewa pemilik bangunan dalam mengekalkan kebersihan di kawasan ini banyak memberi kesan kepada berlakunya gejala sosial di kawasan ini.

Pencahayaan di lorong belakang sering menjadi igauan buruk kepada pengguna jalan tersebut. Memasuki lorong tersebut terutama pada malam hari menimbulkan perasaan takut, waspada dan curiga serta tidak selamat berbeza apabila melalui jalan hadapan yang terang benderang yang memberikan perasaan setempat dan selamat. Keadaan ini menyebabkan lorong belakang kelihatan gelap dan menyukarkan pengguna mengenal pasti jalan dan individu yang berada di sekitarnya samada yang berniat baik mahupun buruk.

Selain itu, keadaan yang gelap dan kurangnya aktiviti manusia di lorong belakang menjadikan kawasan tersebut gelap, sunyi dan mencurigakan. Keadaan ini menjadi tarikan kepada aktiviti sindiket haram yang gemar menjalankan perniagaan mereka secara sulit, tidak kira sama ada sindiket dadah, curi kereta, perjudian, pelacuran dan sebagainya. Keadaan ini mengundang kepada risiko untuk berlaku kejadian jenayah di situ juga tinggi. Kawasan antara blok bangunan yang agak tersorok memudahkan sindiket haram ini menjalankan kerja mereka lebih-lebih lagi kurangnya rondaan pihak polis di kawasan tersebut.

Bagi mangsa kepada mereka yang melakukan jenayah ini, sukar bagi individu tersebut untuk mendapatkan bantuan disebabkan oleh masalah yang dihadapi seperti yang dinyatakan di atas. Tidak hairanlah mengapa setiap kali berlaku kes jenayah seperti ragut, bunuh, rogol dan sebagainya, lorong belakang menjadi tempat selamat bagi mereka untuk melepaskan diri daripada dikejar polis mahupun orang awam.

RUMUSAN

Tahap keselamatan lorong belakang rumah kedai yang rendah seharusnya tidak boleh di pandang ringan. Hal ini demikian kerana lorong belakang merupakan aspek utama dalam pembangunan rumah kedai serta ianya juga memberi keperluan dari segi memberi identiti, membentuk corak, memeberi kebolehsampaian, menjadi aspek kebolehtelapan serta menjadi struktur terhadap perbandaran. Masalah keselamatan lorong belakang rumah

kedai yang sememang sudah lama membelenggu pelbagai pihak terutamanya dari segi sosial masih lagi tidak diberikan perhatian khusus agar ianya dapat dikurangkan sekaligus menggalakkan lagi konsep Bandar Selamat dengan empat prinsip seperti yang telah diterangkan iaitu mengkhususkan kepada pengawasan semulajadi, pengawalan akses semulajadi, kejelasan sempadan serta penyelenggaraan dan pengurusan.

Oleh itu, pelbagai pihak haruslah memainkan peranan agak masalah yang telah lama menjadi barah dalam aspek perbandaran di negara ini dapat menemui jalan penyelesaian. Tiga aspek yang menjadi indikator iaitu rekabentuk, tahap pencahayaan serta tahap kebersihan harus mejadi unsur utama dalam meningkatkan tahap keselamatan di lorong belakang rumah kedai. Dari segi aspek rekabentuk, pembangunan rumah-rumah kedai terbaharu haruslah menimbangkan konsep rekabentuk alternatif seperti rekabentuk fasad hadapan berganda, rekabentuk courtyard, penggunaan unsur hijau atau melebarkan lagi lorong belakang agar ianya boleh dijadikan sebagai ruang komuniti. Manakala lorong belakang yang sedia ada pula perlu ditingkatkan ciri keselamatannya dengan memasang CCTV, dan menambahkan aspek pencahayaan terutamanya pada waktu malam.

Antara contoh pemuliharaan lorong belakang rumah kedai lama yang telah di jalankan di Malaysia adalah konsep seni lorong belakang seperti yang diterapkan pada bandar Georgetown. Kini, konsep seni lorong belakang telah dan akan diguna pakai oleh bandar-bandar lain seperti Kuala Lumpur, Melaka dan juga Ipoh. Ianya bukan sahaja dapat menarik minat orang awam, namun pada masa yang sama dapat menjadikan lebih bersih serta mendapat aspek pencahayaan yang secukupnya kerana menerima tumpuan orang ramai sama ada siang mahupun malam.

RUJUKAN

- Anon. 2010. Bongkar Lorong Belakang. *Utusan Malaysia*, 21 April.
- Carmona, M., Health, T., Oc, T. & Tiesdell, S. 2003. *Public Places Urban Spaces*. New York: Architectural Press.
- Fausold, C. J. & Lilieholm, R. J. 1996. The Economic Value of Open Space: A Review And Synthesis. Lincoln International of Land Policy Research Paper.
- Gallion, Arthur B. & Eisner, Simon. 1980. *The Urban Pattern: City Planning And Design*. Ed. Ke-4. New York: Van Nostrand.
- Halmi Zainol. 2009. Sistem Perancangan Fizikal di Malaysia: Satu Tinjauan Ringkas. *UFORIA UiTM*. 1(1): 1-13.
- Jabatan Perancang Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia. 2012. *Garis Panduan Perancangan Lorong Belakang*.
- Jamaludin Mustaffa. 2007. Aspek Keselamatan Awam Dalam Pembentukan Bandar Selamat di Malaysia: Kajian Kes Alor Setar, Kedah. Tesis Dr. Falsafah. Universiti Sains Malaysia.
- Kamus Dewan. 2005. Ed. Ke-4. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan. 2013. *Program Bandar Selamat*.
- Lefebvre, H. 1991. *The Production Of Space*. Terj. Nicholson-Smith, D. Oxford: Basil Blackwell.
- Malaysia. 2006. *Street, Drainage and Building Act 1974*. (Amendment 2006). (Act 133).
- Oc, T. & Tiesdell, S. 1997. *Safer City Centres: Reviving The Public Realm*. London: Paul Chapman.
- Schwab, W. A. 2004. *Deciphering The City*. London: Pearson.
- Whitelegg, J. 1997. *Critical Mass: Transport Environment And Society In The Twenty-First Century*. London: Pluto Press.